

Onsdagen den 2 Mars 1870.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades tre protokollsutdrag för den 1 dennes och protokollet för den 19 sistlidne Februari.

Föredrogs ånyo Bevillnings-Utskottets den 19 och 26 sistlidne Februari bordlagda Betänkande N:o 2, i anledning af väckt motion om ändring i § 10 mom. 2, i Kongl. Förordningen den 20 Juli 1861, angående mantals- och skattskrifningars förrättande.

Herr von Gegefelt: Förevarande Betänkande har blifvit af Andra Kammaren återremitteradt, i syfte att erhålla en vidsträcktare granskning af förordningen angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande. Jag tilltror mig väl icke att bedöma, huruvida skäl här till förefinnes; men jag vågar betvifla, att den nu väckta motionen gifver anledning dertill. För min del hyser jag den åsigt, att de af motionären antydda förvecklingar ej äro af den beskaffenhet, att de påkalla en särskild lagstiftningsåtgärd, eller att en sådan är för nu ifrågavarande fall erforderlig. Kongl. Förordningen af den 20 Juli 1861 föreskrifver, att mantalslängden skall granskas å socknestämman, som numera icke finnes; men 7 § i Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 Mars 1862 stadgar tydligt och bestämdt, att de ärenden, som förut tillhört sockenstämmas handläggning, utom dem som angå kyrkan, skola till öfverläggning och beslut i kommunalstämma upptagas. Då numera icke pastor utan vederbörande ordförande skall sammankalla kommunalstämma, så synes tydligt hvad pastors skyldighet i detta hänseende är, nemligen att vända sig till kommunalstämmans ordförande. Det torde ej vara lämpligt eller behöfligt att i allmänhet förse embets- och tjänstemän med så minutöst noggranna föreskrifter i afseende på de mått och steg, som de skola taga; och om pastor säger sig icke veta, huru han här vid lag skall förhålla sig, så torde detta visa en hög grad antingen af tredska eller enfald, och för begge delarne torde sökas annan lämp-

ligare bot. Den förändring i tiden, som Utskottet föreslagit, synes ingalunda påkallad af den förändring i lagstiftningen, att ärenden, som tillhört sockenstämmas behandling, numera i stället handläggas på kommunalstämma. Dessutom vågar jag göra ännu en anmärkning. Utskottet har nemligen förbisett, att i riket finnas städer med särskild kommunalförfattning, för hvilka den ifrågakända lagförändringen skulle vara lika behöfvig som för landet. Utskottet har, såsom ett generelt stadgande, föreslagit, att pastor skulle öfverlemna mantalslängden till kommunalstämmans ordförande, oaktadt icke någon sådan i stad finnes. Har pastor svårt att reda sig efter nu gällande stadgande, så torde det i stad, efter Utskottets förslag, blifva ännu svårare. Skall därför en ny författning utfärdas, så bör man se till, att den passar för de särskilda förhållandena, och ej uteslutande för landet. Först mot slutet af förslaget har Utskottet visat sig ihågkomma städerna medelst föreskriften att kommunalstämmans ordförande derstädes skulle öfverlemna mantalslängden till magistraten. en föreskrift som torde blifva vida svårare att tillämpa än någon af dem, hvilka nu gällande förordning innehåller. På dessa skäl får jag, för min del, utan att motsätta mig en återremiss, om påstående derom kommer att väckas, dock värdsammast yrka afslag på Utskottets Betänkande.

Friherre von Otter: Det är mig visserligen icke obekant, att Andra Kammaren återremitteradt ifrågavarande Betänkande, i ändamål att få framställt ett fullständigt förslag till förändringar i förordningen angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande; men efter mitt förmenande gifver motionen dertill ej den ringaste anledning, och därför har äfven Bevillnings-Utskottet ej ansett sig böra eller kunna upptaga något sådant, utan endast hållit sig till motionen. Utskottet har väl ansett densamma ej vara af så särdeles stor vikt, men dock funnit, enligt meddelanden såväl inom Utskottet som i motionen, att stora förvecklingar verkligen kunna uppstå i följd af de förändrade förhållanden, som uppkommit genom den nya kommunallagstiftningen. Då 10 § i 1861 års förordning, angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande, bestämmer, att pastor skall fullgöra hvad som sedermera blifvit ålagdt kommunalstämmans ordförande, eller att utlysa sockenstämma för mantalslängdens granskning, men för närvarande icke finnes bestämd någon tid, inom hvilken pastor skall öfverlemna längden till kommunalstämmans ordförande, hvadan det ofta händt, att densamma först in i April månad kommit från pastor, och derjemte i nämnda förordning är föreskrifvet, att pastor skall inom medio af April månad öfverlemna mantalslängden till kronofogden, så synes, att ett stadgande i detta afseende är nödvändigt, derest icke förveckling skall uppstå. Jag erkänner visserligen, såsom sagdt är, att olägenheterna ej torde vara så särdeles stora, då vi erhållit en sednare författning, som säger, att hvad pastor i detta fall ålegat, numera tillkommer kommunalstämmans ordförande; men den olägenheten kvarstår dock alitid, att ej någon bestämd tid blifvit föreskrifven, inom hvilken pastor åligger att aflemna mantalslängden till kommunalstämmans ordförande, hvarefter denne skall hafva

sin tid att utlysa kommunalstämma, justera protokollet dervid och öfversända detsamma jemte handlingarne till ordföranden i bevillningsberedningen.

Hvad angår den sista anmärkningen, som den föregående talaren gjorde, att uti Utskottets Betänkande "magistrat" blifvit nämnd, så får jag upplysa, att detta tillkommit af misstag och således är ett fel i redaktionen af Betänkandet. Med yrkande om bifall till Utskottets förslag i öfrigt, får jag sålunda anhålla, att sista momentet deraf måtte erhålla följande lydelse:

"— — — —; samt att denne skall emellertid så tidigt kungöra kommunalstämma och dervid äfven tillkännagifva, hvarest längden under tiden finnes att tillgå till genomseende af församlingsboarne, att, sedan kommunalstämman blifvit hållen, mantalslängden, som med intyg om den skedda granskningen jemte tillhörande uppgifter och handlingar derefter skall ofördröjligen af stämmans ordförande tillställas vederbörande kronofogde, må kunna inom medlet af April månad af denne tjänsteman aflemnas till ordföranden i bevillningsberedningen, för att tjena till ledning och upplysning vid bevillningstaxeringen för samma år."

Jag får vördsammast anhålla om proposition härå.

Herr von Koch: Då det torde vara svårt att genast företaga en redaktionsförändring af Utskottets förslag, och den första ledamoten, som yttrade sig, ej motsatt sig en återremiss samt Andra Kammaren redan fattat beslut derom, får jag hemställa, om det ej vore bäst, att jemväl denna Kammare återremitterade Betänkandet. Jag anhåller således om återremiss.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels af Friherre von Otter, att Betänkandet skulle bifallas endast med de förändringar i slutet af Utskottets förslag, att orden *å landet kronofogden och i stad magistrat* utbyttes emot orden *vederbörande kronofogde*, samt, att i stället för orden *dessa myndigheter* infördes orden *denne tjänsteman*; dels af Herr von Koch, att Betänkandet måtte till Utskottet återförvisas och dels af Herr von Gegerfelt, att detsamma skulle afslås; framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till Betänkandet oförändradt, hvarvid svarades nej, sedermera proposition på bifall till detsamma med den af Friherre von Otter föreslagna förändrade lydelse, då svaren utfello med många nej jemte åtskilliga ja, samt vidare proposition på Betänkandets återförvisning, hvilken proposition besvarades med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Föredrogs änyo och företogs punktvis till afgörande Lag-Utskottets den 19 och 26 sistlidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 12, i anledning af väckt förslag rörande organisationen af domstolsväsendet.

1:sta punkten.

Utskottets hemställan bifölls.

2:dra punkten.

Herr Hasselrot: Ehuru jag ej önskar, att Kammaren nu måtte komma till annat slut, än det i hvilket Utskottet stadnat, ber jag dock att här få yttra några ord, emedan frågan verkligen torde förtygna, att icke lemnas alldeles obeaktad. För min del är jag öfvertygad, att motionens syfte är godt, och att det förr eller sednare skall uppnås, ehuru på ett annat och mycket enklare sätt än både motionären och reservanten tänkt sig saken. Som vi alla känna, är frågan om landtdomstolarnes reorganisation beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, och det förslag, som i detta hänseende blifvit utarbetadt af komiterade, är godt, praktiskt och riktigt. Då enligt detta förslag i hvarje domsaga skall hållas ting hvarje månad, så tror jag, att de smärre städernas jurisdiktion lätt skulle kunna upphärfvas genom dessa städers förening med angränsande domsagor. Redan nu hållas tingen för flera domsagor i städerna, och enligt ett komiterades betänkande bilagdt förslag rörande platsen för tingsstället inom de särskilda domsagorna, skulle sådan företrädesvis väljas i en närbelägen stad, hvarföre jag är öfvertygad, att de flesta af våra småstäder då skulle finna sig belättna med en sådan jurisdiktion, hvarigenom de skulle kunna undgå den stora kostnaden för egen borgmästares aflöning m. m. Jag har sjelf varit borgmästare i Alingsås i 9 år, och om jag säger, att jag på denna tid ej hade 9 mål afsärdeles vigt att handlägga, så skulle Herrarne måhända ej tro det; men detta är dock sanning. Endast smärre ordningsmål samt polisförseelser förekommo till handläggning i något större antal, och det torde ej vara nödvändigt att härför aflöna en borgmästare. Jag är derföre fullkomligt öfvertygad, att flera af våra småstäder snart komma att fordra att blifva lagda under landets jurisdiktion, då deras tillgångar i en framtid möjligen icke medgifva de stora utgifterna för särskilda domare. Då jag var borgmästare i Alingsås uppbar staden af bränvinsförsäljningsafgiften 600 Riksdaler, numera utgör den visserligen 14,000 Riksdaler; men då detta orimliga förhållande troligen icke kommer att länge fortvara, utan städerna sannolikt måste lemna ifrån sig denna betydliga inkomstkälla, torde det för mindre städerna knappt återstå något annat än att, i afseende på jurisdiktion, förena sig med landet. Dessutom voro förut borgmästarens mesta göromål magistratsärendena, hvilka numera blifvit öfverflyttade på kommunala myndigheter, och lärer det således vara nog att för politie- och ordningsgöromål tillsätta en ordningsman, som säkerligen kan erhållas för en ganska billig summa. Visserligen skulle för ett sådant förslag jemväl erfordras en förändring i våra grundlagar, emedan det är stadgadt, att endast de städer, som hafva egen jurisdiktion, få utse riksdagsman; men en förändring i detta fall skulle vara lätt verkställd, om i stället stadgades, att hvarje stad, som hade t. ex. 1,500 eller 2,000 innevånare, fick oberoende af landsbygden deltaga i val af riksdagsman. Detta

vore ju helt lätt, och någon omorganisation af domsagorna skulle derigenom icke blifva nödvändig. Jag för min del tror, att härads-höfdingarne, utan annan tillökning i inkomst än den ökade lösen, som för dem skulle uppkomma genom en stads förläggande under domsagans jurisdiktion, gerna underkastade sig det ökade besvär, som deraf skulle uppstå, och saken skulle på detta sätt reglera sig sjel, utan att något särskildt förbehåll behöfde intagas i härads-höfdingarnes fullmakter. Det enda man har att åvägbringa är en grundlags-ändring i den syftning jag nyss nämnt.

Ehuru jag således icke vill komma till det åsyftade målet på samma sätt som reservanten, har jag dock tagit mig friheten att yttra några ord af intresse för sjelfva saken, och för att påpeka det sätt, hvarpå ifrågasatta reglering bör kunna lämpligast och lättast genomföras; anhållande jag emellertid att få yrka bifall till Utskottets betänkande.

Friherre Raab, Adam: Då jag hörde Herr Hasselrots motive-ring, så trodde jag, att han skulle komma till ett annat resultat, hvar-före jag begärde ordet; men då jag nu hört Herr Hasselrot till slut, så ber jag endast att få instämma i det af honom framställda yrkande.

Öfverläggningen förklarades slutad och Utskottets ifrågavarande hemställan bifölls.

Föredrogos ånyo och biföllos Stats-Utskottets den 23 och 26 sistlidne Februari bordlagda Utlåtanden:

N:o 15, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående försäljning till Carlskrona stad af en Kronan tillhörig tomt derstä-des jemte andel uti en byggnad;

N:o 16, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående jordafsöndring från för detta mönsterskrifvarebostället Naum och för detta hofsmedsbostället Kjedum, för anläggning af skolhus i Naums och Kjedums församlingar uti Skaraborgs län; och

N:o 17, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående jordafsöndring från för detta trumpetarebostället Kyrkö vid West-göta regemente för anläggning af skolhus i Molla församling.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskot-tets den 23 och 26 sistlidne Februari bordlagda Memorial, N:o 18, an-gående bestämmandet af aflöningen för de vid innevarande riksdag hos Kamrarne och Utskotten samt i Riksdagens Kansli anställda tjänstemän och vaktbetjente.

Utskottets å sidan 4—7 framställda aflöningsförslag.

Herr von Gegerfelt: Ifrågavarande betänkande visar, att Herrar Talmän, i samråd med Utskottens ordförande, förslagit, att sekreterarens i Lag-Utskottet arfvode, som hittills utgått med 400 riksdaler, måtte höjas till 500 riksdaler; men att Stats-Utskottet ej funnit skäl att tillstyrka detta, utan att likväl ingå i undersökning om det framställda anspråkets billighet; hvaremot Stats-Utskottet förklarar sig vilja framdeles under riksdagen afgifva förslag till aflöningsreglerande för kommande riksdag. Jag vågar ifrågasätta Stats-Utskottets behörighet att inkomma med ett sådant förslag för en kommande riksdag, och anser Utskottet böra hålla sig till kansliaflönningen för den innevarande. Då emellertid Utskottet ej ansett nödigt att ingå i undersökning om nämnda anspråks befogenhet, så tager jag mig friheten att våga en sådan undersökning, dervid jag hoppas, att siffrornas för Utskottet sålunda bekanta språk skall tala. Naturligtvis bör hvarje arfvode i någon mån bero på och bestämmas i förhållande till det arbete, som därför åstadkommes. Stats-Utskottets tvänne sekreterare hafva, med förhöjning af för detta Utskott anslagna gratifikationsmedel, ej mindre än 650 riksdaler i månaden hvardera, eller tillsammans 1,300 riksdaler. Det visar sig nu, att under de tre sista riksdagarne Stats-Utskottet i medeltal afgifvit 105 betänkanden och Lag-Utskottet 60. Deremot har arfvodet till sekreterarne i Stats-Utskottet varit tre och en fjerdedels gång så högt som till Lag-Utskottets sekreterare. Sannt är visserligen, att af Stats-Utskottets Betänkanden en del varit af vidlyftig beskaffenhet; men en enkel jämförelse mellan de volymer som innehålla Utskottens betänkanden, visar tydligen att skillnad i arbetets kvantitet ej på långt när rättfärdigar skillnaden i arfvodet. Lag-Utskottets sekreterare har ett särdeles ihållande och ansträngande arbete, och för att sekreterarne i Stats-Utskottet skulle kunna utsträcka sin arbetstid i förhållande till deras högre arfvode, måste de sannerligen kunna räkna mer än 24 timmar på dygnet. Anspråkets billighet torde framstå hjertare, om man jämför Lag-Utskottets sekreterare med de öfriga Utskottens sekreterare. Dessa Utskott hafva under föregående riksdagar afgifvit i medeltal tillhoppa 59 betänkanden, då deremot Lag-Utskottet, såsom jag förut nämnt, lemnat 60; och ingen vill väl påstå, att betänkandena från dessa Utskott äro svarare att författa, än dem som utgå från Lag-Utskottet. Då således billigheten synes fordra, att den af Herrar Talmän föreslagna förhöjningen beviljas, så får jag vördsammast yrka proposition dera.

Friherre Funck: Den reservation jag vid detta betänkande låtit anteckna afser samma förhållande, som Herr von Gegerfelt vidrört. Jag är nemligen af samma mening, att rättvisa och billighet fordra, att den föreslagna förhöjningen i arfvodet till Lag-Utskottets sekreterare beviljas. Den föregående talaren har redan omnämnt det vidlyftiga arbete, som denne sekreterare har, dervid stödjande sig på de af Lag-Utskottet afgifna betänkandenas antal, jämfördt med samma antal från öfriga Utskott. Jag ber att få tillägga några uppgifter rörande betänkandenas arktal, hvarigenom man än bättre torde kunna bilda sig en föreställning om arbetenas omgång för de särskilda ut-

skottssekreterarne. Vid sista riksdagen afgåfvos 14 betänkanden från Konstitutions-Utskottet med ett arktal af 16 $\frac{1}{4}$ ark; från Bevillnings-Utskottet 17 betänkanden på tillhoppa 13 $\frac{1}{2}$ ark; men deremot från Lag-Utskottet 42 betänkanden på 31 ark. Vid 1868 års riksdag framstår förhållandet ännu bjertare. Då expedierades från Konstitutions-Utskottet 10 betänkanden på 8 ark och ifrån Bevillnings-Utskottet 21 betänkanden på 15 $\frac{1}{2}$ ark, under det att från Lag-Utskottet expedierades 52 betänkanden på 39 $\frac{3}{4}$ ark. Vid 1867 års riksdag afgaf Konstitutions-Utskottet 15 betänkanden med 9 ark; Bevillnings-Utskottet 26 betänkanden å 19 $\frac{1}{4}$ ark, samt Lag-Utskottet 86 betänkanden med 34 ark. Häraf torde man finna billigheten af, att någon skillnad göres i ersättningen till Lag-Utskottets sekreterare emot de andra af mig nämnda Utskottens. Den föregående talaren har redan gjort jemförelse med Stats-Utskottet, derom vill jag dock icke nu yttra mig, emedan tillfälle dertill sannolikt kommer att beredas vid en sednare punkt i detta betänkande. Jag får således för min del yrka bifall till hvad Herrar Talmän i denna del föreslagit, eller att arfvodet för Lag-Utskottets sekreterare måtte höjas till 500 riksdaler i månaden.

Herr Hasselrot: Efter hvad som här blifvit sagdt, inskränker jag mig till att instämma med de föregående talarne och yrka bifall till deras förslag. Jag har sjelf erfarenhet från föregående riksdagarne, hvad arbete sekreteraren i Lag-Utskottet har, och har jemväl förut framhållit rättvisan af en högre aflöning för honom. Jag är derföre glad, att det nu framställda förslaget är på väg att vinna seger.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma endast hade yrkats bifall till Utskottets förslag med den förändring, att det för sekreteraren i Lag-Utskottet föreslagna månadsarfvodet förhöjdes till 500 Rdr; framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till förslaget oförändradt, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på detsammnas antagande med ofvan sagda förändring, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Utskottets öfriga hemställanden.

Biföllos.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande Lag-Utskottets den 26 sistlidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 13, i anledning af väckta motioner om ändring i konkurslagen den 18 September 1862.

Första punkten.

Friherre Raab, Adam: Då vid detta Lag-Utskottets utlåtande

ej finnas fogade några reservationer, tager jag för afgjort, att Utskottets samtliga ledamöter varit ense, och att således föga utsigt finnes att här kunna åstadkomma någon ändring i Utskottets förslag. Men jag kan ej underlåta att i öfverensstämmelse med den åsigt, som jag vid förra riksdagen uttalade, yttra den tanke, att åsigtarna åtminstone torde vara mycket delade i afseende på frågan om Rättens ombudsmans behöflighet. Här står i Utskottets betänkande följande: "Då en borgenär tillförene, för att göra sin rätt gällande mot tredskande utredningsmän, nödgades underkasta sig olägenheterna af en tidsödande och kostsam rättegång, erfordras nu blott en anmälan hos ombudsmannen, hvars pligt det är att bereda den rättelse, hvartill en sådan anmälan föranleder." Jag ber att få fråga Lag-Utskottets ledamöter, huru man skall göra med en ombudsman, som ej bryr sig om en sådan anmälan. För min del har jag den erfarenheten, att jag skriftligen gjort en sådan anmälan, utan att någon rättelse derpå följt, och den erfarenhet, som motionären uppgifvit sig ega, och som sålunda bekräftas af hvad som händt mig, torde neppeligen vara motsagd på många ställen i landet.

Derjemte må jag lika med motionären erkänna, att Rättens ombudsman onekligen ökar kostnaderna; ty säga hvad man vill, så är det gifvet, att ombudsmannen i främsta rummet skall understödja, att ett större arvode bestämmes för honom och sysslomännen.

Nu säger man, att, om Rättens ombudsman ej gör sin pligt, så kan man stämma honom: ja det lönar visst mödan, då man kanske får vänta i tre år, innan man får utslag. Det händer ju ej sällan att ett mål blifver uppskjutet sex gånger; det har händt mig nyligen, och då hemställer jag huru man skall bära sig åt för att få rättelse. Ur dessa synpunkter må jag säga, att motionärerne haft ganska stor befogenhet för sina förslag. Hvad jag nu yttrat kan visserligen betraktas endast såsom ett liktal, men jag vill dock önska, att denna fråga måtte såsom en Thors bock återkomma, till dess att den slutligen vinner Lag-Utskottets gehör.

Herr von Gegerfelt: Då den siste talaren ej framställt något yrkande, så inskränker jag mig till att anhålla om proposition på bifall till Betänkandet.

Öfverläggningen förklarades slutad och Utskottets ifrågavarande hemställan bifölls.

Andra, tredje och fjerde punkterna.

Utskottets hemställanden bifölls.

Föredrogs Lag-Utskottets den 26 sistlidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 14, i anledning af väckta motioner, åsyftande ändringar i gällande stadganden rörande exsekutionsväsendet.

Herr Lilliehök: Då uti ifrågavarande utlåtande jemväl be-

handlas en motion, som jag väckt och som affärdats lika med alla de öfriga, så tager jag mig friheten att yttra några ord. — Att Lag-Utskottets utlåtande skulle blifva hvad det är, det kunde jag förutse, men jag kan ej gilla den åsigten, att frågan uteslutande tillhör ut-sökningslagarne. Jag skulle heldre vilja hänföra den till in-tecknings-lagarne. Som man vet kunna nu löntagare lemna införsel i hälften af den lön, som ännu ej är intjent, och denna införsel lemnas af for-dringsegaren genom vederbörande myndighets åtgärd till dess fast-ställelse, och dermed anser fordringsegaren sin rätt betryggad. Jag hemställer derföre, om ej frågan åtminstone i hvad den ej tillhör ut-sökningslagarne, kunde till Utskottet återremitteras. Uti motiverna till den af mig väckta motionen har jag till en del framställt anled-ningarne, hvarföre jag anser af stor vikt att vinna någon ändring uti nu gällande stadganden i detta hänseende. Då samhället lemnar lön åt sina tjänstemän, så sker detta för att förse dem med hvad de be-höfva till sitt uppehälle, och på det att icke näringsbekymmer måtte upptaga deras tid; men enligt nu gällande stadganden kan det in-träffa, att, då en lön ändtligen blifver intjent, så uttages en del deraf af en fordringsegare, och lönen har således längesedan blifvit af tjänstemannen använd. Att våra tjänstemän ej hafva större löner än hvad de behöfva, torde alla böra medgifva, men jag är ock öfver-tygad att, om nödig sparsamhet iakttoges, så kunna de vara till-fyllestgörande för sitt ändamål. Att under sådana förhållanden lemna bort halfva lönen sätter deremot tjänstemannen i det obehagliga för-hållande, att han får näringsbekymmer och derigenom en beroende ställning, så att han ej med nit och omsorg kan sköta sin tjenst. Äfven ifrån löntagarens sida sedt, tror jag, att en föreskrift, hvar-igenom en så beskaffad införsel upphäfves, skulle hafva välgörande verkningar. Jag är namligen öfvertygad, att sparsamhet, ordning och redbarhet skulle lända honom till vida större fördel än någonsin rättigheten att på förhand disponera den halfva lönen.

Jag tager mig derföre friheten hemställa, huruvida ej, äfven om en del af den af mig väckta motionen tillhör utsökningslagarne, den öfriga delen dock må kunna anses tillhöra andra lagar, och får jag i sådant afseende föreslå ett tillägg till 10 Kapitlet i § Handelsbal-ken så lydande: "Tjänsteman må icke pantsätta eller gifva anvisning å lön, som icke till betalning förfallit. Gör han det, vare ogildt."

Det återstår visserligen hvad i Utsökningsbalken stadgas, men då jag hoppas, att komitén för ordnandet af dessa lagar kommer att i denna del behandla frågan, så får jag anhålla om återremiss af Utskottets betänkande i hvad det behandlar den af mig väckta mo-tionen, i de delar som icke beröra utsökningslagarne; och att för-bud måtte stadgas, det tjänsteman icke får lemna införsel uti icke in-tjent lön.

Såsom bevis på att en sådan föreskrift som den af mig nu före-slagna icke innebär någon omöjlighet, ber jag att få nämna, att ett sådant förbud emot införsel redan nu finnes i afseende å pensioner.

Herr Caspersson: Om jag betraktar den framställda motionen i sin helhet, kan jag ej komma till annat resultat än Utskottet. Jag

har ej inom Utskottet deltagit i behandlingen af denna fråga, enär mitt biträde der ej då var behöfligt. Utom att jag, i olikhet med motionären, anser, att tjänstemän likasom alla andra böra betala sina skulder och således ej kan gilla den utgångspunkt, hvarifrån motionens härleder sig, så anser jag dock, att den innehåller något behjertansvärdt, nemligen i motiverna. Frågan förevar redan vid förra risdagen och jag hade då tillfälle att uttala samma åsigt som nu, nemligen att det skulle vara önskvärdt, om man kunde undanrödja det oskick, som nu eger rum, att på sidan af gällande lag och med inträng på andras lagbestämda rätt pantsätta löner och deri meddela införsel. Lagen stadgar nemligen, att om en tjänsteman laga kraftvunnet utslag blifvit ålagd att betala en skuld. så kan, derest det styrkes, att han icke eger annan tillgång än sin lön, hälften deraf användas till skuldens gäldande och Konungens Befallningshafvande beviljar på den grund qvarstad å halfva lönen. Detta är ett bestämdt lagstadgande; men på sidan derom har det missbruk inrotat sig, att, utan något sådant utslag eller ens något fordringsbevis, Konungens Befallningshafvande blott på grund af tjänstemannens enskilda anvisning för längre tid beviljar införsel i hans lön. Kommer sedan någon och begär utmätning på grund af laga kraftvunnet utslag, så befinnes, att tillgångarne äro medtagna af på förhand meddelad införsel. Det är detta oskick, som jag anser böra undanrödjas, och jag tror att detta, på sätt motionären föreslagit, kan ske genom ett tillägg till Handelsbalken alldeles oberoende af utsökningslagarnes omarbetande. Jag får på denna grund instämma med motionären i hans yrkande, att frågan ånyo af Lag-Utskottet måtte tagas i öfvervägande i den syftning, att vi måtte erhålla ett stadgande, som förhindrar beviljande af införsel i lön på annan grund än laga kraftvunnet utslag.

Friherre Sprengtporten: Konkurser äro tyvärr i vår tid mycket vanliga inom alla klasser, och i synnerhet förefaller det mig obilligt, att t. ex. en skollärare eller någon annan, som har lön af kommunen, skall kunna åläggas att till sina borgenärer afstå hälften af den inkomst, som är af kommunen beräknad i och för bestridande af hans tjänst. Jag får på grund häraf förena mig uti de anmärkningar som Herr Lilliehöök framställt och yrka återremiss.

Herr von Gegerfelt: Det är ett alldeles ostridigt förhållande, att den i detta hänseende hittills gällande lag eller rättare praxis tarfvar ändring. Frågan är nu endast, om behövet deraf är så påträngande, att skäl finnes att vidtaga en partiel förändring. Det är känt, att utsökningskomiteén haft detta ämne under behandling, och derom har blifvit ganska mycket resonneradt, hvilket visar, att ändringen ej är så lätt att åstadkomma, som man föreställer sig. Att införa några ord i Handelsbalken, det vore ett sätt att gå till väga, som svårligen kan gillas. Det föreslagna stadgandet måste ställas i öfverensstämmelse med konkurslagen och andra författningar. Litet hvar, som haft med lagstiftningsfrågor att göra, vet att man ej i ett laggram kan inskjuta ett par ord, utan att detta verkar på många

håll. Det har under diskussionen visat sig, att begreppen ännu äro dunkla och obestämda angående denna fråga. Lagens stadgande i 7 kap. 2 § Utsökningsbalken att ej mer än hälften af en tjänstemans årliga lön får tagas i mät för hans gäld, är just tillkommet till förmån för tjänsten och dess innehafvare, enär den rätt borgenärerne eljest tillkommer dymedelst inskränkes. Om en tjänsteman har dåliga affärer, så är detta illa både för honom och det allmänna, men olägenheten hjälpes ej genom lagstadgande, helst kreditorerne i allt fall finna utväg att göra sin rätt gällande och sätta honom på förknappning.

Då det synes olämpligt att upptaga Riksdagens tid med frågor, som äro under behandling i annan ordning, och hvilka i denna särskilda ordning kunna vinna en bättre och lämpligare lösning, så får jag för min del yrka bifall till Utskottets hemställan jemväl i fråga om Herr Lilliehööks motion.

Herr Wallenberg: Det förekommer i detta Utlåtande ett ord, som jag beder att få fästa uppmärksamheten på. Der står nemligen, att det är en "sammanhängande del af lagstiftningen", som utgör föremål för utsökningskommittéens behandling. Jag har varit i tillfälle att noga gå igenom de författningar, som röra införsel i embetsmännens löner, och funnit, att de ej alldeles äro på något vis sammanhängande med andra lagbestämmelser, utan endast en utväxt på lagstiftningen.

Jag vill icke såsom autentiskt citera komiterades tanke, utan endast min uppfattning deraf, som dock ej kan vara noggrann, enär något diskussionsprotokoll ej föres. Jag ber då att få nämna, att ehuru komiterade äro öfverens derom, att detta stadgande, på grund hvaraf en tjänsteman kan pantsätta sin lön innan arbetet är verkställt, skall ändras. så kvarstår dock en svårighet, nemligen huru man skall förföra med anspråken på den redan intjenade lönen. Detta är en fråga, som ej är lätt att afgöra. Emellertid tror jag, att, äfven om denna fråga, såsom en talare yttrade, ännu ej är mogen, så kan det åtminstone icke medföra någon skada att den bringas på tal, ty ingen fråga mognar i den allmänna meningen, så länge ingen talar om den eller tänker på den. Jag har tänkt så godt jag förmått i dessa ämnen och jag har tänkt till punkt. — När man nu vidrört sådana saker, som huru det skall förhållas med embetsmäns tillgångar vid konkurs, så vill jag säga, att jag ej vill se denna punkt satt, förrän det tager slut med kvartjenande embetsmän, som gjort konkurs. Det är samnt, att vi skryta med vår embetsmannakorps' integritet, men det är ock säkert, att i längden går det ej, om det tolereras, att en tjänsteman i ekonomiska affärer får göra snart sagdt hvad som helst, blott han lyckas att undgå lagens straff. Man kan dansa så nära på branten som möjligt, men just dertföre att ingen vill göra sak, då det ofta är släktingar och vänner som äro målsegande, så låter man dervid bero, och sedan får man se en sådan person, som ruinerat andra och förskingrat anförtrödda medel, fortfara ogeneradt i utöfningen af Statens embeten. Detta kan ej på längden utöfva något helsosamt inflytande på det anseende, som vår embetsmanna-

korps under generationer förvärfvat sig. Jag för min del vill ej sluta, förrän man kommer derhän, att ingen, som gjort konkurs, bibehålles i Statens tjenst. Emellertid får jag nu yrka bifall till det föredragna betänkandet.

Herr Nordström: Ett, med afseende på förslaget om upphäfvande af alla de lagens bestämmelser, som tillåta användande af embets- och tjenstemäns löner till betalande af deras enskilda skuldförbindelser, af den sednaste talaren fäldt yttrande gifver mig anledning att derom uttala några ord. Han förklarade nemligen, att det ej vore nog med nämnda upphäfvande, utan vore det äfven nödigt att i lag stadga, att hvarje tjensteman, som finne sig tvungen att afstå sin egendom till konkurs, genast borde varda afskedad. Det är verkligen icke lätt att i så få ord uttrycka en åsigt, som mera står i strid med fasta rättsbegrepp, rättvisa och sann klokhet. Hvad i ett eller annat enstaka fall i sådant afseende kunde vara skäligt, kan ej uppställas som allmän regel. Allt ankommer här på anledningarne till tjenstemannens obestånd; och då den skarpsinnige talaren icke förmår inse detta, så befinner han sig på sådana villovägar, hvad denna fråga angår, att knappt någon utsigt finnes att tro honom derifrån kunna återvända något, som man med bekymmer måste beklaga; men då en så beskaffad fråga som denna nu icke står på dagordningen, måste äfven jag, för min ringa del, denna gång afstå från allt vidare, om än så välvilligt, försök att hjälpa honom ur hans tankeirrgångar.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till Lag-Utskottets förevarande Utlåtande och dels återremiss deraf; framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till Utlåtandet, hvarvid svarades många ja och nej i blandning, och sedermera proposition på återremiss deraf, då svaren likaledes utföllo med många så väl ja som nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Herr von Gegerfelt begärde votering.

Uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som bifaller Lag-Utskottets Utlåtande N:o 14, röstar
ja,

Den det ej vill röstar

nej;

Vinner nej, återförvisar Kammaren detta Utlåtande.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—43,
Nej—32.

Föredrogs Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 26 sistlidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 2, i anledning af Herr H. O. Falks motion, N:o 10. om tillägg i Kongl. Maj:ts nådiga jagtstadga den 21 Oktober 1804.

Herr von Gegerfelt: Utskottet har visserligen, såsom mig synes, på goda skäl afslagit den af motionären ifrågasatta utsträckning af den i lag angifna undantagsvis medgifna rätt att vittna, men deremot kan jag ej lika med Utskottet anse lämpligt att ingå till Kongl. Maj:t med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes *se till, om och hvilka* förändringar i nu gällande jagtstadga *kunna* vidtagas. För att en åtgärd i berörda hänseende skall vara befogad, måste Riksdagen hafva klart för sig sjelf icke allenast *om* utan äfven *att*, icke allenast *att* utan äfven *hvilka* förändringar, som önskas och derom till Kongl. Maj:t göra framställning. Då all utredning härom i Betänkandet saknas, nödgas jag yrka afslag å detsamma.

Friherre von Schwerin: Jag medgifver att Utskottet i denna fråga kommit blott ett tuppffjät framåt, men man bör vara tacksam därför, ty hvar och en, som har att göra med jagt, vet hvilka svårigheter man alltid har att åstadkomma bevisning emot oföflig sådan. Denna fråga är icke af obetydlig vikt, ty åtminstone i den landsort, der jag bor, hafva rådjur och andra djur, som hafva stort värde, spridit sig temligen mycket och det händer ofta, att krypskyttar skjuta för flera hundra Riksdalers värde utan att man har möjlighet att komma åt dem. Herr von Gegerfelt synes vara af den åsigtten, att det icke bör vara angifvare tillåtet att vittna uti dylika mal. Jag förstår mig icke på juridiska finesser, men jag vet, att t. ex. i Preussen och Frankrike finnas så kallade "gardes champêtres", hvilka likasom polisbetjenter och skyldtvakter hafva rätt att vittna i tjänstemål. Frågan är för öfrigt alldeles icke oviktig, emedan såsom vi veta i Belgien, Frankrike och flera delar af Tyskland jagten utgör en betydlig inkomst för kommunerna, som utarrendera densamma, ofta för ganska högt pris. Det är således af stor betydelse, att jagtstadgan blir tydlig och klar i ifrågavarande hänseende, ty en stor del af de i Frankrike så kallade "délits" ligga just inom jagtens område, och om man nu äfven skulle komma blott ett tuppffjät framåt, bör detta tagas. Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Herr Falk: Oaktadt motionär i frågan, hade jag ej ämnat begära ordet, emedan jag tänkte, att det anspråklösa förslag Utskottet här framlagt skulle utan diskussion vinna Kammarens bifall.

Såsom motionär har jag visserligen ej kunnat blifva till fullo tillfredsställd med det slut, hvartill Utskottet kommit, men såsom ledamot af Utskottet fann jag att man nu icke kunde komma längre, och jag har derföre ansett mig böra biträda Utskottets förslag, då *något* alltid är bättre än *intet*, och då man äfven på den vägen kan ernå det mål, som med min motion åsyftats. Man anser måhända att det icke ligger särdeles stor vikt på jagtstadgan, men för min del hoppas jag dock lifigt att dess betydelse ej måtte ringaktas; en väl vårdad jagt

är i ekonomiskt hänseende af icke ringa värde, hvarförutan bemödan- det att skaffa verkställighet åt gällande lagar och skydd för lagliga rättigheter måste äfven i sedlighetens intresse ega en viss betydelse. Då skälen till den af mig föreslagna lagförändring redan äro i min motion angifna, inskränker jag mig nu till att förorda bifall till Utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till förevarande Utlåtande och dels afslag derå; framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till Utlåtandet och, då der- vid svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

Föredrogs och bifölls Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 26 sistlidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 3, i anledning af väckt motion om undersökning i och för väganläggning emellan Stensele kyrka och Ranfjorden i Norge.

Föredrogs Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 26 sist- lidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 4, med anledning af väckt motion om underdånig framställning till Kongl. Maj:t om ett tillägg i 3 § 1 mom. Kongl. Förordningen den 9 Juli 1862 angående lots- och fyrinrättningen i riket.

Herr Meijer, Edvard: Då jag biträdt den slutliga hemställan, hvori Utskottet stadnat, har jag ingalunda begärt ordet för att yrka någon ändring deri, utan blott derföre att man vid Betänkandets ge- uomläsande möjligen kunde föreställa sig att Utskottet velat afstyrka min motion på den grund att jag i mitt förslag inryckt orden "eller annan orsak". Så är dock icke förhållandet, så mycket mindre som jag vid början af Utskottets sammanträde tillkännagaf att jag vore benägen utstryka dessa ord; utan rätta anledning var att man, några dagar efter det jag väckt min motion, i officiella tidningen fick se att en komité blifvit af Kongl. Maj:t tillsatt för granskning af hela lotsförordningen. Denna komité, hoppas jag, måtte fästa afseende äfven vid den ändring jag föreslagit, hvilken ändring verkligen är särdeles behöflig.

Öfverläggningen förklarades slutad och Utlåtandet bifölls.

Föredrogs och lades till handlingarne Konstitutions-Utskottets den 1 dennes bordlagda Memorial N:o 3, med bestämmande af hvilket

Utskott åtskilliga till Stats-Utskottet hänvisade, men derifrån återlemnade motioner böra behandlas.

Föredrogs Stats-Utskottets den 1 dennes bordlagda Utlåtande N:o 19, i anledning af dels Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående anslag till fortsättande af Statens jernvägsbyggnader, dels enskilda motionärers framställningar i fråga om stambanornas spårvidd och anläggningssätt samt angående understöd eller räntegaranti för ifrågasatta jernvägsanläggningar.

Flere ledamöter begärde detta Utlåtande ånyo på bordet; hvar-efter Herr Grefven och Talmannen hemställde, huruvida Kammaren, i enlighet med hvad vid hållet talmanssammanträde öfverenskommit, behagade besluta att till afgörande företaga Stats-Utskottets ifrågavarande Utlåtande nästkommande Måndag den 7 dennes.

Ropades ja.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Lag-Utskottets den 1 dennes bordlagda Utlåtanden:

N:o 15, i anledning af väckta förslag om ändring i gällande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges egendom;

N:o 16, i anledning af väckta motioner om begränsning till viss tid af de förmånsrätter, som omförmälas i 17 Kap. 10 och 11 §§ Handelsbalken; samt

N:o 17, i anledning af väckt motion om ändring af 3 Kap. 5 och 7 §§ Ärfdabalken.

Justerades ett protokollsutdrag rörande Stats-Utskottets Memorial N:o 18.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

In fidem
O. Brakel.